

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Інститут права**

Кафедра земельного та аграрного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора ННІ «Інститут геології»

 (Всеволод ДИМИДОВ)
« 26 » 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора з науково-педагогічної роботи Інституту права

 (Тарас ДІДИЧ)
« 31 » 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРАВОВЕ ТА ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЗЕМЕЛЬНО-ОЦІНОЧНИХ РОБІТ**

для здобувачів освіти

галузь знань
освітній ступень
спеціальність
освітня програма
вид дисципліни

19 Будівництво та архітектура
Магістр
193 - Геодезія та землеустрій
«Оцінка землі та нерухомого майна»
Вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Сюйва Ірина Сергіївна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри земельного та аграрного права

Пролонговано: на 20__ /20__ .н.р. _____ «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Пролонговано: на 20__ /20__ .н.р. _____ «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Пролонговано: на 20__ /20__ .н.р. _____ «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

© Сюйва І.С.

Розробники:

Сюйва Ірина Сергіївна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри земельного та аграрного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри земельного та аграрного права

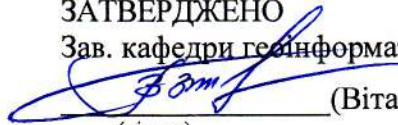

(підпис)

(Володимир НОСІК)

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри геоінформатики

(підпис)

(Віталій ЗАЦЕРКОВНИЙ)

Протокол № 1 від 17 05 2021 року

Схвалено науково - методичною комісією Інституту права

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

(Тарас ДІДИЧ)

Схвалено науково - методичною комісією Інституту права

Протокол № 1 від 31 08 2021 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

(Всеволод ДЕМИДОВ)

1. Мета дисципліни

набути теоретико-методологічні та практичні знання щодо оцінки земель та нерухомого майна, сприяти формуванню у студентів практичних навичок щодо самостійного розв'язання задач, пов'язаних з застосуванням норм земельного, містобудівного, архітектурно-будівельного, геодезично-картографічного законодавства у практиці з оцінювання землі та її поліпшень, нерухомого майна, землеустрою та ведення державного земельного кадастру.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. *Знати*, основні положення Конституції України, Цивільного кодексу України, Земельного кодексу України та інших нормативних актів, які можуть бути застосовані та встановлюють порядок проведення оцінки земель, організації і виконання земельно-оціночних робіт, склад і зміст технічної документації та звітів, вимоги до них, порядок їх виконання, знати основні правила правозастосування.

2. *Вміти* працювати з нормативно-джерельною базою у інформаційно-пошукових системах, правильно тлумачити та застосовувати положення нормативно-правових актів, обґрунтовувати власну позицію з посиланням на нормативну базу та робити висновки, самостійно вирішувати практичні ситуації у сфері оцінювання землі, землеустрою та кадастру.

3. *Володіти* навичками: тлумачення правових норм, розробки різного роду документації, пов'язаної з оцінкою земельних ділянок та виконанням землеоціночних робіт, схем використання земель, працювати з інформаційними базами геодезичних даних, користуватися публічною кадастровою картою і доступу до державного земельного кадастру.

2. Анотація навчальної дисципліни:

При вивченні дисципліни розкриваються за принципом системного аналізу знання щодо теоретичної та методичної основ проведення оцінки земельних ділянок різних категорій та прав на них, правові засади і методичні положення проведення землеоціночних робіт, законодавче врегулювання розробки та затвердження технічної документації із землеустрою та оцінки земель, методів і засобів використання інформаційних баз при оцінюванні, про управління та державне регулювання у цій сфері.

Завдання дисципліни:

формувати здатність до системного та гнучкого способу мислення у сфері здійснення професійної оціночної діяльності, сприймати набуті знання та інтегрувати їх з уже наявними, що дає можливість зрозуміти і розв'язати проблеми та спеціальні задачі на основі знання наукових понять, теорій і методів, а також основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів, необхідних для розуміння принципів роботи та функціонального призначення сучасних геодезичних, фотограмметричних приладів та навігаційних систем та їх устаткування. Використовувати та впроваджувати нові системи і технології зокрема в оцінці землі та нерухомого майна.

3. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3 комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко вій оцінці з дисциплі ни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати основні положення оцінки земель як навчальної дисципліни та складової	Лекція, семінарське заняття, самостійна	Доповідь; доповнення доповіді; експрес-	10%

	земельного кадастру, її сучасні проблеми, земельне, містобудівне, архітектурно-будівельне, геодезично-картографічне законодавство України, його недоліки та шляхи їх вирішення.	робота,		опитування; підсумкова контрольна робота, іспит	
1.2.	Відтворювати теоретичні та практичні засади оцінки земель різних категорій, а також зміст та вимоги до різного роду технічної документації при виконанні землеоціночних робіт та законодавства України, його принципи та методи, історію розвитку.	Лекція, заняття, робота	семінарське, самостійна	Доповідь; доповнення доповіді; експрес-опитування; підсумкова контрольна робота, іспит	10%
1.3.	Аналізувати проблеми правового регулювання здійснення землеоціночних робіт способи їх вирішення у сфері професійної діяльності, землеустрою та веденні державного земельного кадастру.	Лекція, заняття, робота	семінарське, самостійна	Доповідь; доповнення доповіді; експрес-опитування; підсумкова контрольна робота, іспит	10%
1.4.	Критично осмислювати, системно аналізувати земельне, містобудівне, архітектурно-будівельне, геодезично-картографічне законодавство України з метою застосування набутих знань під час вирішення практичних завдань та у майбутній професійній діяльності.	Лекція, заняття, робота	семінарське, самостійна	Доповідь; доповнення доповіді; експрес-опитування; підсумкова контрольна робота іспит	10%
2.1	Вміти розв'язувати практичні задачі, що вимагають застосування сучасних знань земельного права, геодезії та геології, формулювати відповідні висновки з посиланням на нормативні акти.	Семінарське заняття, самостійна робота		Доповідь; доповнення доповіді; експрес-опитування; підсумкова контрольна робота,	10%
2.2.	Вміти визначати належні та прийнятні для аналізу факти під час розв'язання практичних задач у сфері оцінки землі, землеустрою та ведення державного земельного кадастру.	Семінарське заняття, самостійна робота		Доповідь; доповнення доповіді; експрес-опитування; підсумкова контрольна робота	10%
2.3.	Розробляти різного роду документацію, пов'язану з оцінкою землі та нерухомого майна. Звіти, витяги, проекти землеустрою, схеми використання земель, геодезичні та картографічні основи відповідно до чинного законодавства.	Семінарське заняття, самостійна робота		Доповідь; доповнення доповіді; експрес-опитування; підсумкова контрольна робота	10%
3.1.	Знаходити та обґрунтовувати проблеми законодавчо-правового регулювання земельних відносин у сфері здійснення оцінки землі, землеустрою та ведення державного земельного кадастру та необхідність його вдосконалення.	Лекція, заняття, робота	семінарське, самостійна	Доповідь; доповнення доповіді; експрес-опитування; підсумкова контрольна робота, іспит	10%
3.2.	Виробляти та демонструвати здатність обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору щодо запропонованої проблеми у сфері здійснення оцінки земель.	Семінарське заняття, самостійна робота		Доповідь; доповнення доповіді; експрес-опитування реферат; підсумкова контрольна робота	10%
3.3	Пропонувати конкретні варіанти вирішення проблем що виникають при проведенні землеоціночних робіт, виходячи із визначеного набору даних по певній правовій ситуації та актуальному чинному земельному, архітектурно-будівельному, геодезично-картографічному, містобудівному	Семінарське заняття, самостійна робота		Доповідь; доповнення доповіді; експрес-опитування ;розв'язання правової проблеми, задачі підсумкова контрольна робота	10%

4. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2.	3.3
Програмні результати навчання (назва)										
ПРН 3. Знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях, процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні.	+	+	+	+			+	+		+
ПРН 7. Використовувати методи і технології землевпорядного проектування, територіального та господарського землеустрою, планування використання та охорони земель, кадастрових знімів та ведення державного земельного кадастру.		+	+	+		+	+		+	+
ПРН 11. Володіти методами землевпорядного проектування, територіального і господарського землеустрою, планування використання та охорони земель з врахуванням впливу низки умов соціально-економічного, екологічного, ландшафтної, природо-охоронного характеру та інших чинників.	+	+	+		+	+	+			+

5. Схема формування оцінки:

7.1 Форми оцінювання студентів

- семестрові форми оцінювання:

1. доповідь – від 3 до 5 балів;
2. доповнення доповіді – від 1 до 3 балів;
3. експрес-опитування – від 3 до 5 балів;
4. розв'язання правової проблеми, задачі – від 2 до 3 балів;
5. тести – від 6 до 10 балів;
6. дві підсумкові контрольні роботи – від 6 до 10 за одну модульну (разом від 12 до 20 балів)

Мінімальний бал, який має бути отриманий здобувачем освіти за підсумком навчання протягом семестру складає 36 балів. Максимальний бал, який може бути

отриманий студентом за семестр складає 60 балів. При фактичному отриманні здобувачем освіти за підсумками поточного оцінювання більше ніж 60 балів, зарахуванню підлягають лише 60 балів.

Передбачені форми семестрового оцінювання сумарно не можуть перевищувати 60 балів.

- підсумкове оцінювання:

письмовий іспит, що включає відповіді на питання.

Іспит проводиться у формі письмової роботи за білетною системою, яка включає відповіді на три питання білету. Викладач завчасно надає перелік іспитових питань здобувачам освіти.

За результатами складання підсумкової форми контролю (іспит) здобувач освіти може отримати максимально 40 балів. У випадку коли здобувач освіти під час підсумкової форми контролю, якою є іспит, набрав менше 24 балів, останні не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру), у відомості в колонці «бали за підсумкову форму оцінювання» ставиться «0», а в колонку «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру.

Складання іспиту повинно здійснюватися з обов'язковим дотриманням здобувачем освіти вимог академічної доброчесності.

Максимальна підсумкова оцінка за цю дисципліну може становити 100 балів. Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну формується шляхом додавання кількості балів, отриманих протягом семестру, та кількості балів, отриманих за підсумковою формою контролю (іспит) і така сума балів не може бути меншою за 60 балів.

	ЗМ1	ЗМ2	іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.2 Організація оцінювання: Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з даною програмою. Видами поточного контролю можуть бути: доповідь, доповнення доповіді, експрес-опитування, розв'язання правової проблеми, задачі, дві підсумкові контрольні роботи (за перший і другий модуль).

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень «Знання», «Розуміння», «Застосування», «Аналіз»/«Синтез»/, «Оцінка», продемонстровані студентом у відповіді, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів. У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в поза аудиторний час (час консультацій викладача), шляхом усного опитування, підготовки реферату. За результатами відпрацювання пропущеного заняття з поважних причин викладачем нараховуються бали. За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.

За 5 днів до початку екзаменаційної сесії викладач, який веде семінарські заняття, припиняє приймати відпрацювання. Остаточна сума балів за семестр оголошується здобувачу освіти на завершальному занятті.

Викладач, який веде семінарські або практичні заняття, має право звернутись до директора Навчально-наукового інституту геології про недопуск до підсумкового оцінювання здобувача освіти, якщо під час семестру він не досяг мінімального порогового рівня оцінки (36 балів) тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю. Про недопуск здобувача освіти до підсумкового оцінювання викладач має подати в директорат Навчально-наукового інституту геології подання з графіком можливих відпрацювань не пізніше, ніж за 10 робочих днів до початку періоду складання заліків. Для студентів, які упродовж навчання протягом семестру не досягли мінімального порогового рівня оцінки (36 балів) і, як результат, не допущені до складання підсумкової форми контролю (іспит), проводяться відпрацювання у формі, яка передбачена робочою програмою, максимальна оцінка за які не може перевищувати кількості балів, що дорівнює різниці між мінімальним пороговим рівнем оцінки (36 балів) та фактичною кількістю балів, що отримані здобувачем освіти за всіма формами поточного контролю.

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
Модуль 1 ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА				
1	Тема 1. Теоретико-методологічні основи оцінки земель в Україні	2		10
2	Тема 2. Історичні передумови розвитку земельно-оціночних робіт на території України	2		10
3	Тема 3. Державне регулювання у сфері організації та проведення землеоціночних робіт	2		10
4	Тема 4 Законодавче забезпечення організації та проведення земельно-оціночних робіт в Україні	2	2	10
5	Тема 5. Правове регулювання розробки і затвердження технічної документації	2	2	5
6	Тема 6. Правові засади проведення грошової оцінки земельних ділянок в Україні	2	2	5
7	Тема 7. Правові засади проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок та прав на них в Україні <i>Підсумкова контрольна робота 1</i>	4	2	5

Модуль 2 ОСОБЛИВА ЧАСТИНА				
8	Нормативна грошова оцінка сільськогосподарських земель, її призначення та законодавче забезпечення	2	2	10
9	Тема 9. Нормативна грошова оцінка земель несільськогосподарського призначення	2	2	5
10	Тема 10. Нормативна грошова оцінка земель населених пунктів, її призначення та законодавче забезпечення	4	2	10
	ВСЬОГО	24	14	80

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **24 год.**

Семінари – **14 год.**

Консультації – **2 год.**

Самостійна робота – **80 год.**

8. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Земельне право України: Підручник. – За ред. Носіка В.В. – К.: ВПЦ «Київський університет». – 2008. – 511 с.
2. Мірошниченко А. М. Земельне право України: Підручник. – 3-тє видання, допов. і перероб. – К.: Алерта, 2013. – 512 с.
3. Нормативна грошова оцінка земель в Україні : навчальний посібник / Паньків Зіновій, Ямелинець Тарас. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 344 с.

Додаткові:

1. Балюк С.А. та ін. Методика нормативної грошової оцінки земельної ділянки земель сільськогосподарського призначення / Харків, 2019.
2. Волох П.В., Левченко Г.П. Острініна О.П. Парадигма бонітування ґрунтів та економічної оцінки сільськогосподарських земель в аграрному праві.
3. Гавриш Н. С. Правова охорона ґрунтів в Україні : монографія. Одеса, 2008. 228 с.
4. Гавриш Н. С. Правова політика у галузі використання, відтворення та охорони ґрунтів. Актуальні питання реформування правової системи : зб. матеріалів XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 16-17 черв. 2017 р.). Луцьк, 2017. С. 149-151.
5. Гавриш Н. С. Правове регулювання ведення моніторингу ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення / Н. С. Гавриш // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2016 р., м. Одеса) : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. М. В. Афанасьєва. - Одеса : Юридична література, 2016. - С. 543-545. Барвінський А.В., Тихенко Р.В. Оцінка і прогноз якості земель: підручник. Київ: Медінформ, 2015. 642 с.
6. Глушенкова І. С, Сухомлін Л. В. Анопрієнко Т. В.. Методологія оцінки нерухомості. Оцінка земель несільськогосподарського призначення : [навч. посібник] Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 156 с.

7. Горпинюк І. Випадки обов'язкового проведення оцінки земель [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.agro-business.com.ua/2011-05-11-22-05-40/557-2011-07-07-15-03-52.html>.
8. Грошова оцінка земель населених пунктів в умовах ринкових відносин [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.06 / Лихогруд Олександра Миколаївна ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ, 2017. - 22 с. : рис., табл.
9. Жакун В.М. Удосконалення системи організації ведення земельно-оціночних робіт на території населеного пункту Попівка Полтавської області : кваліф. робота магістра. – Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. – 96 с.
10. Заєць О. І. Набуття прав на землю за земельним законодавством України. //Бюлетень Міністерства Юстиції України. 2005. № 11. С. 35-45.
11. Земельне, екологічне, аграрне право: оцінка впливу на довкілля: Збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу, 18 червня 2018 року, м. Київ / Укладачі: В.В. Носік та ін.; Національна академія правових наук України, Київський регіональний науковий центр. 2018. 170 с. // <https://law.knu.ua/ua/component/k2/4198>.
12. Ковалишин О.Ф., Малахова С.О., Рижок З.Р. Питання актуалізації показників економічної оцінки земель. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2018. №1. С. 49–58.
13. Кулинич П.Ф. Земельна реформа в Україні: правові проблеми: монографія. Київ, Норма права, 2021. 308 с.
14. Мартин А.Г., Ковальчук І.П., Гунько Л.А. Система показників бонітування ґрунтів України: використання у землеустрої та землеоціночній діяльності. Київ, 2020. 209 с.
15. Мартин А.Г., Тихенко О.В. Формування кадастрово-реєстраційної системи в Україні: монографія. Київ: Медінформ, 2015. 580 с.
16. Марусенко Р.І. Огляд практики Європейського Суду з прав людини в частині захисту прав на землю [Електронний ресурс] // Режим доступу https://www.academia.edu/38913255/Огляд_практики_Європейського_Суду_з_прав_людини_в_частині_захисту_прав_на_землю
17. Марченко С.І. Мораторій на відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення: новели законодавчого регулювання. //Нотаріат для Вас. 2007. № 3. С. 15-18.
18. Методологія оцінки нерухомості : навч. посібник : у 5 ч. / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – Ч. 1. Оцінка сільськогосподарських земель / К. А. Мамонов, І. С. Глушенкова, Т. В. Анопрієнко. – 2014. – 191 с.
19. Методологія оцінки нерухомості. Оцінка земель несільськогосподарського призначення [Текст] : [навч. посіб.] / І. С. Глушенкова, Л. В. Сухомлін, Т. В. Анопрієнко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. - 156 с. : табл. - Бібліогр.: с. 101-104. - 300 прим. - ISBN 978-966-695-461-2
20. Мірошниченко А.М., Марусенко Р.І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. – К.: Правова єдність, 2009. - 496 с.
21. Особливості грошової оцінки земель населених пунктів України в умовах ринкових відносин [Текст] : монографія / А. Г. Мартин, О. М. Лихогруд, А. О. Кошель ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : Компринт, 2017. - 300 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 215-234. - 300 прим. - ISBN 978-966-929-639-9
22. Оцінка земель в Україні: сучасний стан, методологія та перспективи розвитку [Текст] : монографія / А. Г. Мартин [та ін.]. - Київ : Компринт, 2015. - 634 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 499-512. - 300 прим. - ISBN 978-966-929-131-8
23. Панас Р.М., Маланчук М.С. Особливості бонітування техногенних ґрунтів. Геодезія, картографія і аерофотознімання. Вип. 77. 2013. С. 74—80.
24. Попромзан Н.В., Коробська А.О. Економічна оцінка земель як інструмент сталого землекористування. Перспективні напрями розвитку економіки, обліку, менеджменту та

- права: теорія і практика: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. 25 червня 2018 року. м. Полтава, 2018. Ч.1. С. 11–13.
25. Саркісова Т.Б. Державний контроль за використанням та охороною земель : проблеми породжені реформою//Національна безпека України: актуальні проблеми правового забезпечення: матеріали Всеукр.наук.-практ.круглого столу, 27 жовт. 2017 р., м. Дніпро / відп. ред. В.І. Андрейцев, Р.С. Кірін; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т; Євраз. Асоц. правничих шкіл і правників. – Дніпро: Літограф, 2017. – 195с. – С. 126-127.
  26. Саркісова Т.Б. Правовий режим земельних ділянок багатоквартирних будинків: старі проблеми, нові виклики// Сучасний стан та перспективи розвитку земельного, аграрного, екологічного та природоресурсного права: теорія і практика: зб.матеріалів науково-практичної конференції (м. Харків, 7 грудня 2018 року)/ Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. – Х. ТОВ «Оберіг», 2018. – 296 с. - С. 170-172
  27. Старостенко Діана Миколаївна «Правове регулювання межування земель в Україні» [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 "Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право" / Старостенко Діана Миколаївна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2009. - 248 с
  28. Ступень М.Г., Гулько, Р.Й Залуцький І.Р., Микула та ін Оцінка земель: Навчальний посібник / О.Я.: За заг. ред. М.Г.Ступеня. 2-ге вид., стереотипне. – Львів: “Новий світ – 2000”. – 2006. – 308 с.
  29. Сьюва І.С. Правовий режим земель житлової та громадської забудови: тенденції розвитку наукових досліджень / Право. Людина. Довкілля. (Law. Human. Environment). Vol. 11, № 2, 2020. С.56-64.
  30. Технічна документація з нормативної грошової оцінки земель поселень України [Текст] : навч. посіб. / А. А. Колосюк ; Одес. держ. акад. буд-ва та архітектури. - Одеса : ОДАБА, 2019. - 125 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 99-102. - 300 прим. - ISBN 978-617-7195-81-7
  31. Федун А. Д. Історія розвитку правового регулювання землеоціночних робіт на території України / А. Д. Федун // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2015. - Вип. 16(2). - С. 55-58.
  32. Федун А. Д. Правові аспекти здійснення нормативної грошової оцінки земельних ділянок в Україні / А. Д. Федун // Право і суспільство. - 2015. - № 4(2). - С. 98-104. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_4\(2\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_4(2)_19).
  33. Формування системи масової оцінки земель в Україні [Текст] : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.06 / Кошель Антон Олександрович ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ, 2021. - 46 с. : рис., табл.